

نشانه کامل بودن عقل چیست ؟

دین کامل و متعالی اسلام برای انسان و جایگاه او در نظام آفرینش بالاترین ارزش و مقام را قائل است و برجسته‌ترین ویژگی اش را «عقل» می‌داند، به گونه‌ای که مدار سعادت و شقاوت او را تعقل و تفکر دانسته است.

دین کامل و متعالی اسلام برای انسان و جایگاه او در نظام آفرینش بالاترین ارزش و مقام را قائل است و برجسته‌ترین ویژگی اش را «عقل» می‌داند، به گونه‌ای که مدار سعادت و شقاوت او را تعقل و تفکر دانسته است.

به گزارش خبرگزاری حوزه منابع دینی ما سرشار از بیان ویژگی‌های انسان کامل است و عقل به عنوان نماد انسانیت دارای خصوصیتی است که در روایتی از امام رضا (ع) به آن اشاره شده است.

امام رضا علیه السلام فرمود: عقل هیچ شخصی کامل نمی‌شود مگر در او ده امتیاز باشد:

- 1- امید به خیر و نیکی از او وجود داشته باشد .
- 2- مردم از شر او در امان باشند.
- 3- کار خوب کم دیگران را زیاد می‌انگارد.
- 4- کار خوب زیاد خود را کم می‌شمارد.
- 5- از تقاضا و درخواست نیازمندان خسته نمی‌شود.
- 6- در طول زندگی از طلب علم ملول نمی‌گردد.
- 7- فقر در راه خدا برایش از ثروت بهتر است.
- 8- نزد او خواری در رابطه با خدا از عزت در ارتباط با دشمن خدا محبوبتر است.
- 9- گمنامی برایش لذت بخش‌تر از شهرت است .
- 10- سپس فرمود: آیا می‌دانید که دهمی چیست ؟

آن حضرت فرمود: دهمی این است که با هر کس برخورد کرد بگوید او بهتر از من و پرهیزگارتر از من است زیرا مردم دو نوعند، یک دسته واقعا بهتر و پرهیزگارتر از او هستند و یک دسته بدتر و پست‌تر.

وقتی شخصی را دید که از او بدتر و پست‌تر است بگوید شاید خوبی او در باطن است و پنهان بودن خوبیش به نفع اوست و خوبی من آشکار است که شاید این به ضرر من است.

اما وقتی کسی را دید که از او بهتر و پرهیزگارتر است در مقابلش تواضع می نماید تا به او برسد اگر چنین بود مقامی ارجمند یافته و به نیکی یاد می‌شود و برتر از اهل زمان خویش می‌گردد.

و اما متن روایت: قال الرضا ع لا يَتِمُّ عَقْلُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ حَتَّى تَكُونَ فِيهِ عَشْرُ خِصَالٍ- الْحَيَرُ مِنْهُ مَأْمُولٌ وَ الشَّرُّ مِنْهُ مَأْمُونٌ- يَسْتَكْنِرُ قَلِيلَ الْخَيْرِ مِنْ غَيْرِهِ- وَ يَسْتَقِلُّ كَثِيرَ الْخَيْرِ مِنْ نَفْسِهِ- لَا يَسْأَلُ مِنْ طَلَبِ الْخَوَائِجِ إِلَيْهِ- وَ لَا يَمَلُّ مِنْ طَلَبِ الْعِلْمِ طَوْلَ دَهْرِهِ- الْقَفَرُ فِي اللَّهِ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنَ الْغَنَى- وَ الدَّلُّ فِي اللَّهِ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنَ الْعِزِّ فِي عَدُوِّهِ- وَ الْحُمُولُ أَشْهَى إِلَيْهِ مِنَ الشَّهْرَةِ- ثُمَّ قَالَ ع العَاشِرَةُ وَ مَا الْعَاشِرَةُ- قِيلَ لَهُ مَا هِيَ قَالَ ع لَا يَرَى أَحَدًا إِلَّا قَالَ- هُوَ خَيْرٌ مِنِّي وَ أَتَقَى- إِنَّمَا النَّاسُ رَجُلَانِ رَجُلٌ خَيْرٌ مِنْهُ وَ أَتَقَى- وَ رَجُلٌ شَرٌّ مِنْهُ وَ أُذْنِي- فَإِذَا لَقِيَ الَّذِي شَرٌّ مِنْهُ وَ أُذْنِي- قَالَ لَعَلَّ خَيْرَ هَذَا بَاطِنٌ وَ هُوَ خَيْرٌ لَهُ- وَ خَيْرِي ظَاهِرٌ وَ هُوَ شَرٌّ لِي- وَ إِذَا رَأَى الَّذِي هُوَ خَيْرٌ مِنْهُ وَ أَتَقَى- تَوَاضَعَ لَهُ لِيَلْحَقَ بِهِ- فَإِذَا فَعَلَ ذَلِكَ فَقَدْ عَلَا مَجْدُهُ- وَ طَابَ خَيْرُهُ وَ حَسُنَ ذِكْرُهُ وَ سَادَ أَهْلَ زَمَانِهِ.

بحار الأنوار الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار، ج75، ص: 336